

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Joakim Pesola

Fildelning och upphovsrätten i Finland

Informationsbehandling
2015

FÖRORD

Detta lärdomsprov har gjorts under tiden våren 2013 till våren 2015 i syfte att avlägga tradenomsexamen inom utbildningsprogrammet för informationsbehandling vid Vasa yrkeshögskola.

Erik Wahlman har fungerat som handledare.

Jag vill tacka alla som tagit sig tid att svara på enkätfrågorna och som ställt upp vid intervjun.

Vasa 19 april 2015

Joakim Pesola

ABSTRAKT

Författare	Joakim Pesola
Lärdomsprovets titel	Fildelning och upphovsrätt i Finland
År	2015
Språk	Svenska
Sidantal	36 + 1 bilaga
Handledare	Erik Wahlman

Detta lärdomsprov är gjort för att ge en bild av hur fildelningen och upphovsrätten ser ut i Finland idag. I teoridelen går jag in på hur EU påverkar Finland med nya direktiv och metoder för att kämpa mot piratism. Jag beskriver även upphovsrättens historia och utveckling samt tar upp olika tekniker och programvaror som används inom fildelning.

Orsaken till att jag valde detta ämne som lärdomsprov är för att ämnet fått så stor uppmärksamhet i medier under de senaste tio åren. Nuförtiden har de flesta tillgång till snabba nätverk och många sysslar med illegal fildelning för att det är så enkelt, snabbt och riskfritt, men också för att dagens ungdom kräver att nytt material genast skall finnas till hands. Till sist går jag igenom hur upphovsrätten ser ut idag och hur musik och filmbranschen påverkas av långsamma lagförändringar.

Lärdomsprovet innehåller en undersökning i form av enkät som 28 personer svarade på. Resultatet gav samma svar som de flesta andra liknande undersökningar på nätet gav. Slutledningen av undersökningen var att illegal fildelning är vanligt ännu idag men att lagliga alternativ har lyckats vända på spelet och fått människor att välja lagliga alternativ på grund av lättillgänglighet av material.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Information technology

ABSTRACT

Author	Joakim Pesola
Title	File sharing and copyright in Finland
Year	2015
Language	Swedish
Pages	36 + 1 appendix
Name of Supervisor	Erik Wahlman

This thesis is done to provide a picture of what file sharing and copyright laws looks like in Finland today. In the theoretical part I go into how the EU affects Finland, with new directives and the methods in the fight against piracy. I will go a bit into the history of copyright and the development of it. I will also discuss various techniques and software used in file sharing.

The reason for choosing to study this topic is that the substance has received so much attention in the media over the 10 last years. Nowadays, most people have access to fast networks and many are engaged in illegal file sharing because it is so simple, quick and safe. But also because the youth today requires that new material are immediately to be available. Finally, I go through how copyright law is today, and how the music and film industry is affected by the slow legislative changes.

The thesis includes a study in form of a questionnaire that 28 people responded to. The result gave the same answer as most other similar studies online have given. The conclusion of the study was that illegal file sharing is common even today but the legal options have managed to turn the tables and led people to choose the legal option because of the easy availability of materials.

Keywords File sharing, Copyright, P2P, Piracy

INNEHÅLL

ABSTRAKT

ABSTRACT

1. INLEDNING	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Syfte	9
1.3 Avgränsningar	10
2. INTRODUKTION TILL FILDELNING	11
2.1 Vad är fildelning.....	12
2.2 Fildelningstjänster	13
2.3 Illegala fildelningsprogram	14
2.4 Lagliga fildelningprogram.....	18
3. UPPHOVSRÄTTEN I FINLAND	20
3.1 Upphovsrättens historik.....	20
3.2 Upphovsrätten idag.....	21
3.3 Piratism inom fildelning	23
4. UNDERSÖKNINGEN	24
4.1 Undersökningens Bakgrund	24
4.2 Metod.....	26
5. ANALYS OCH SLUTSATSER.....	27
6. SLUTLEDNING	35
6.1 Vad jag hade gjort annorlunda/efteranalys.....	36
7. KÄLLOR	37

BILAGOR

ORDLISTA

Den här ordlistan har förklaringar till begrepp och förkortningar. Dess syfte är att fungera som stöd för läsaren, eftersom vissa termer måste användas inom ämnet i fråga.

Torrent	En fil som innehåller metadata som pekar till var programmet kan få tag på delar till en viss fil
IP - adress	Internet Protokoll. Den adress som identifierar en viss anslutning till internet.
Server	Server är en så kallad huvuddator som servar klienter med olika typer av tjänster. Att lagra filer, central användarhantering databaser etc.
Klient	Ett program som laddar upp och ned data till en källa T.ex. en hårddisk
Seeder	Torrentanvändare som delar med sig av filer. Människor som helt enkelt delar ut filer olagligt
Leecher	Torrentanvändare som laddar ner filer från seeders. De som laddar ner filer olagligt
Stream/ Strömma	Är en process där ljud, bild eller video överförs digitalt från en källa till mottagaren. Hos källan ligger signalen lagrad som datafil men omvandlas direkt till bild eller ljud hos mottagaren. Överföringen sker via bredband.

Magnetlänk	Magnetlänk är skapadestadiets standard som låter användaren ladda ner filer t.ex. torrentfiler direkt via
P2P	program så att man inte behöver ladda ner dem separata via t.ex. webbläsare
Mp3	MPEG-1 Audio Layer 3. Musikfil
DivX	DivX är en codec. Den består av rörliga bilder komprimerade enligt standarden MPEG-4. DivX är i princip samma sak som MP3 men i videoformat
FTP	Metod för fildelning. Första fildelningsmetoden som fanns redan före webben. FTP servers innehåll ofta olagliga filer som andra kunde hämta.
P2P	I ett P2P-nätverk överförs filer mellan deltagare, som varken har rollen värddator eller klientdator. Detta gör att det inte finns någon central part som kan stämmas eller åtalas. Kostnaden för datorutrustning och nätverksanslutning delas mellan deltagarna(wikipedia).

1. INLEDNING

Detta kapitel tar upp bakgrunden till mitt arbete och varför jag valt att skriva om just detta ämne. Jag tar upp syftet med ämnet samt till vilken nytta arbetet kommer att vara. Jag tar även upp avgränsningar till ämnet eftersom området jag skriver om är väldigt stort och omfattande.

1.1 Bakgrund

Fildelningen växte till i början av 2000-talet med FTP servrar som delade med sig och gjorde mp3- och divx-filer kända. Småningom uppkom fildelningsservern Napster som delade med sig för det mesta musik. Napster gjorde folk bekanta med P2P delning. Men det dröjde inte länge förrän Napster blev stämd av musikbranschen och togs ner. I och med nedstängningen av Napster stämde man även användare som inte slutat med fildelningen trots varningsmeddelanden. Musikbranschen var glad och trodde att de fått stopp på fildelningen som ändå var någorlunda stor under Napsters tid.

Småningom började det dyka upp dylika tjänster som LimeWire, Direct connect och Bittorrent. Dessa servrar och program var okontrollerbara och fick fildelningen att blomstra igen. Småningom uppkom det tjänster som gjorde användaren osynlig på webben vilket gjorde det bara svårare för upphovsrättsmännen. Till sist hade man inga möjligheter att stoppa spridningen så man började stadga lagar som sa emot fildelning. Trots detta fortsatte fildelning men det fanns risker att bli upptäckt. Trots den långa kampen mellan fildelare och upphovsrättsmän har fildelningen alltid lyckats vara ett steg före och på samma gång lyckats växa mer och mer för varje år som går. I dagsläget laddar miljoner människor ner och delar med sig av olagliga filer varje dag. Men under de senaste 1-2 åren har man lyckats vända på saker och ting med lagliga lösningar som med sig lyckats minska den procentuella mängden som laddar ner. (Faqs 1985; ApexDC, 2010; Difonzo 2014)

Redan 2003 uppkom det första lagliga alternativet för fildelning, iTunes där man kunde köpa låtar för ca 1 dollar. Alternativet var bra men minskade inte på fildelning tillräckligt förrän tjänster som Spotify och Netflix kom till. Spotify var den första lagliga musiktjänst som gav möjligheten att lyssna på musik helt gratis. Dock kostar Spotify ca 8€ i månaden idag men har i princip all musik som existerar och ingen reklam mellan låtarna. Spotify lyckades i princip att ta bort fildelningen inom musik. Även tjänsten Netflix har kommit med i kampen om lagliga tjänster. Netflix erbjuder massor med filmer och serier för endast 8 € i månaden. Det finns även andra liknande tjänster som erbjuder streamingtjänster för småpengar och på grund av de stora valmöjligheterna har fildelningen minskat.

Finland har alltid varit lite efter med fildelningskampen och man hör mera nyheter om ämnet från Sverige än från vårt eget hemland. Då Finland småningom började slåss mot fildelningen hade Spotify, Netflix och liknande tjänster redan kommit hit. Dock verkar Finland ha lite problem med att det finns utländska tjänster som erbjuder billigare och bättre lösningar än vad finländska företag har att erbjuda.

Jag kommer att granska finländarnas vanor med fildelning i en kvalitativ undersökning och se om deras vanor ändrats i och med de lagliga tjänsterna. Jag kommer att granska vad upphovsrätten har att säga om fildelningen och hur man övervakar den i Finland. Jag försöker ge en klar bild av hur lagarna fungerar och ser ut och på samma gång ta fram alternativa lösningar för att minska fildelningen.

1.2 Syfte

Syftet med arbetet är att ta reda på vad fildelning innebär. Jag tar reda på hur vanlig fildelning är och om de lagliga tjänsterna lyckats minska på fildelningen. Jag kommer att berätta om upphovsrätten i Finland och hur den fungerar och påverkas av EU. Jag kommer även att ge lite bakgrund till hur fildelningen började och i vilket skede den nu befinner sig. Jag kommer att gå genom begrepp och tjänster som är aktuella med ämnet och förklara dem.

1.3 Avgränsningar

Jag försöker begränsa min förklaring på upphovsrätten eftersom den är så omfattande. Jag kommer endast att nämna de mest väsentliga reglerna. Jag kommer också att begränsa min undersökning till endast vanor och hur fildelningen ändrats under åren. Jag kommer inte att gå djupt in i människornas fildelningsrutiner utan endast ta fram användarnas erfarenheter och åsikter och försöka få en överblick över situationen idag. Jag kommer dock att jämföra min undersökning med andra undersökningar som gjorts tidigare.

2. INTRODUKTION TILL FILDELNING

Här kommer det lite information om vad fildelning innebär och vilka olika tekniker som används för att dela filer över internet.

Ämnet har fått mycket uppmärksamhet i sociala medier och nätet under de senaste tio åren. Speciellt mycket har Piratpartiet varit aktiv i sociala medier med sina åsikter om upphovsrätten. En hel del nyheter har det varit om fall där personer hamnat i rätten på grund av de brutit mot upphovsrätten. Den senaste stora nyheten var fallet med Chisu där en 9-årig flicka hade av misstag laddat ner en låt med sin pappas dator och blivit upptäckt. (Ovaskainen 2012)

De flesta nyheterna gällande ämnet kommer från Sverige där kampen med Piratebay blivit så stort. Efter så många försök att få ner sidan utan att lyckas har de lyckats få uppmärksamhet världen över. I februari 2013 publicerades en film om Piratebay på nätet där man får en inblick i kampen mellan upphovsrätt och piratism. Filmen heter TPB AFK: The Pirate Bay Away From Keyboard. Filmen ger en bra bild på den rättsliga processen gällande brott mot upphovsrätten men samtidigt visar den hur enkelt det är för pirater att gömma sig ute på nätet. Filmen har nästan 3 miljoner visningar idag på Youtube och var en av de viktigaste källorna till detta arbete. (The Pirate Bay Away From Keyboard 2013)

2.1 Vad är fildelning

Fildelning betyder att man med en teknisk lösning gör det möjligt att nå eller kopiera filer mellan datorer och liknande enheter över nätverket. Med nätverk syftar man i stort sett på internet.

Gällande dessa tekniska lösningar. Fildelning har funnits länge och används dagligen helt lagligt inom olika företag. T.ex. skrivare, fax osv. är bra exempel på teknik som räknas som fildelning. Idag betyder ordet dock kanske mera det att en användare kan skapa en fil som andra användare över nätet kan kopiera, redigera eller till och med ladda ner. Det som sedan gör fildelning olagligt är när man kopierar eller laddar ner filer av upphovsrättsskyddat material utan tillstånd av upphovsrättsinnehavaren. Tekniker som används för olaglig fildelning är t.ex. FTP, Bittorrent och Direct Connect. Dessa metoder innebär att man alltingen kopplar sig till en server därifrån man kan ladda ner kopior på filer eller så att varje dator fungerar som en liten server som delar med sig små bitar av en större fil. (Wikiskola 2009)

Det finns även en ny typ av fildelning som kallas strömning (streaming) över internet, vilket betyder att man mottar t.ex. ljud och bild till en enhet samtidigt som den överförs över ett nätverk. Denna teknik kräver oftast snabba internethastigheter eftersom stora mängder data skall överföras på en kort stund. Ju bättre kvalitet ljudet eller bilden har, desto större filer handlar överföringen om. Strömning används av t.ex. Netflix, Spotify samt webbsidor som har direktsändning av evenemang. Strömning har varit populärt hos företag som vill ha ett lagligt alternativ av fildelning.

2.2 Fildelningstjänster

Peer -to-peer eller P2P är en teknik där olika datorer bildar ett nätverk där alla datorer kan arbeta samt fungera som servrar. Det finns helt enkelt inga värddatorer eller klientdatorer. Detta betyder att det inte finns någon centralt part som kan stämmas vid rättsliga situationer. I allmänhet används tekniken för att dela sina egna filer med andra medan man själv får kopiera filer sedan av andra användare. Det är lite som att byta varor med varandra. I stället för att ladda ner filen från en server laddar man den ner från andra användare. För att använda P2P-tekniken krävs det oftast en separat klientprogram t.ex. Direct connect eller Bittorrent.

Fördelen med P2P-tekniken är snabbheten och tillförlitligheten. Jämfört med vanlig dataöverföring påverkas inte P2P-nätverket om en dator skulle falla bort ur nätverket. Oftast når man även bättre fildelningshastigheter eftersom hastigheten inte begränsas endast till en servers överföringsnabbhet. De flesta illegala fildelare använder just denna teknik. (Rouse 2014; GigaTribe)

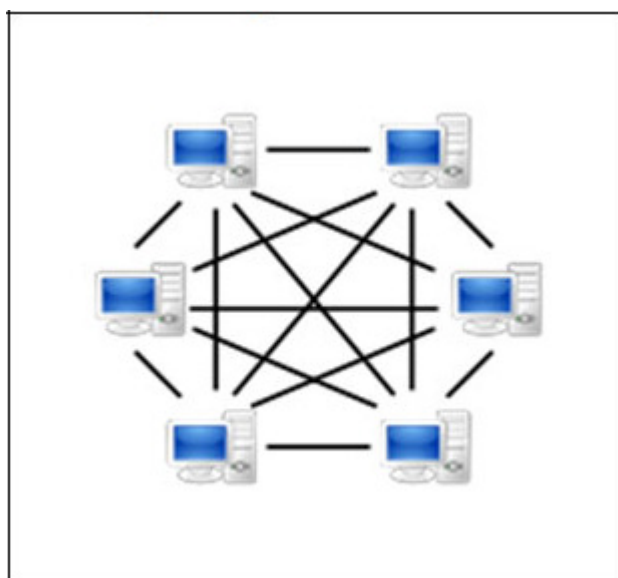

Bild 1. Peer-to-Peer (P2P) baserat nätverk

På bild 1. ser man hur alla datorer är kopplade till varandra och fungerar både som klient och servrar. (GigaTribe)

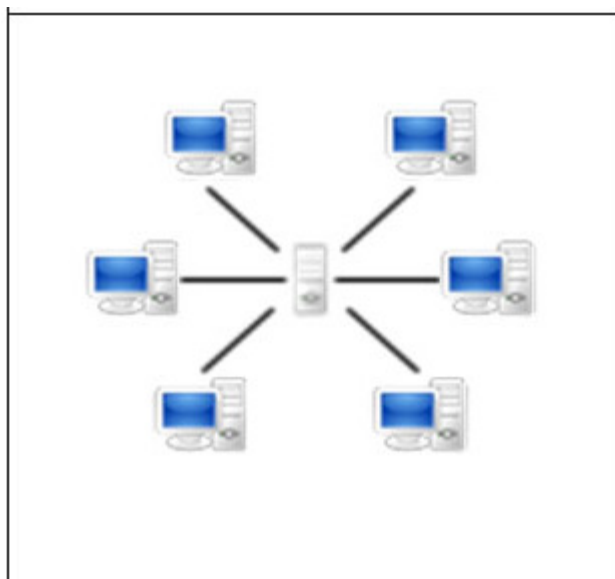

Bild 2. Normal server baserat nätverk.

På bild 2 kopplas alla datorer till en server och är beroende av den.

Även fast de flesta fildelningsklienter använder sig av samma teknik skiljer sig deras program från varandra. T.ex. Direct Connect kräver att man har en viss mängd filer tillgängliga för fildelning för att få kontakta vissa servrar, medan BitTorrent filer hittas via länkar på webben. Vissa webbsidor som t.ex. Piratebay och Kickass delar ut dessa länkar till användare. Länkarna innehåller så kallade trackeradresser som hjälper fildelare och avsändare att hitta varandra. Den höga nerladdningshastigheten baserar sig på det faktum att laddningsprocessen automatiskt vidarebefordrar filen till andra som vill ha den. (GigaTribe)

2.3 Illegala fildelningsprogram

FTP

File Transfer Protocol eller FTP är en lite äldre metod av filöverföring över internet. Man lägger upp en FTP server där det finns filer i olika kategorier. Man kunde ha tillträdet skyddat med lösenord så att endast en liten grupp hade tillträde till filerna. Här kunde man dela med sig i princip allt man ägde i digital format. Numera erbjuds filer med vanlig HTTP-protokoll istället. (Faqs 1985)

Napster

Napster var det första stora P2P-fildelningsprogrammet som skapades 1999 av en studerande som ville dela med sig av musik till andra studenter. Via Napster kunde man dela upphovsrättsskyddad digital musik i mp3-format. Musiken som laddades ner från Napster kunde brännas ner på cd-skivor. Napster blev så otroligt stort på en sådan kort tid att musikbolagen var tvungna att med hjälp av rättsliga åtgärder stänga ner tjänsten innan deras ekonomi påverkades för stort av olaglig distribution. Napster var den egentliga starten till olaglig fildelning för efter 2002 då Napster gick i konkurs bildades en hel del liknande tjänster som tog över det Napster gjort. (Difonzo 2014)

Direct Connect

Direct Connect (DC) är en P2P-tjänst som byggs av chattrumsliknande hubbar. I hubbarna kan användarna chatta med varandra samt bläddra i varandras filer som de valt att dela med sig av. Direct connect bygger på ett protokoll där användarna direkt kan kopiera filer mellan varandra och därifrån kommer också namnet. Hubbarna kunde vara uppbyggda så att de kräver en viss mängd filer för att man skall kunna vara med. På detta sätt fick de mera filer ut i rörelse. (ApexDC 2010)

Kazaa

Kazaa är ett fildelningsprogram som använder protokollet fasttrack. Kazaa var ett av de största programmen under 2000-talet men började tappa användare efter ett tag då människor började dela med sig av virus och spywares. Kazaa erbjöd musik, filmer och tv-program och programmet tillät nerladdning från flera källor samtidigt. Kazaa hade ett väldigt stort utbud av filer men även denna tjänst fick problem med lagen. (Watson)

eMule

eMule är lite annorlunda eftersom den använder sig av ett rankingsystem vilket betyder att den byggs på en väntelista som belönar dem som delar med sig mera på nätet. eMule var också det första programmet som tillåter nerladdning av filfragment simultant från andra som laddar ner samma fil. Om t.ex. hundra personer laddar ner en fil som endast finns i sin helhet hos en användare kan alla hundra ändå ladda ner delar av den samtidigt. eMule hade också en snabbmeddelandefunktion som tillät användare att prata med varandra. (Emule)

LimeWire

LimeWire använder sig av gnutella vilket är lite speciellt. LimeWire ser seriöst på upphovsrättsliga filer och marknadsför väldigt starkt licensierat innehåll. I programmets inställningar hittar man ett upphovsfilter som förhindrar användaren att ladda ner filer som är upphovsskyddade. Genom att ge denna möjlighet till användaren kan de skydda sig själva från rättsliga situationer. (Roos)

Bittorrent

Bittorrent är ett filöverföringsprotokoll som är kanske den största i dagsläget. Den ökar och effektiviserar nerladdning genom att använda en metod där den låter alla användare hjälpa varandra i ett slags P2P-nätverk. Bittorrent behöver ett klientprogram som t.ex. Bittorrent, uTorrent eller Bitcomet. Bittorrentfilen består av två delar, den egentliga filen samt en liten hjälpfil som klienten skapar. Dessa filer delas ut av sidor som Piratebay och Kickass. Varje användare/seeder delar dessa filer vidare via nerladdade filer eller filer som håller på att laddas ner. Egentligen är varje användare distribuerare av de olagliga filerna.

Eftersom detta blivit så stort och många laddar ner upphovsrättslig material har många pratat om dess laglighet. Problemet är att Bittorrent använder sig av P2P-metoden vilket i sig inte är mot lagen. Dock försöker många skiv- och filmbolag stänga ner sidor som delar med sig av länkar till olagliga filer. Problemet är att det finns så otroligt många sidor som delar dessa länkar vidare. Om man vet vad man söker hittar man dem direkt via webbsökningar.

Piratebay är kanske den största webbsidan som delar med sig av dessa länkar. Via Piratebay hittar man allt från musik, filmer, serier och spel. Enligt Piratebay 2014 har de ca 35 miljoner användare dagligen. För att ladda ner filer från Piratebay behöver man som sagt en bittorrentklient. Klienten skapar två filer, själva filen och en så kallad .torrent fil. Dessa torrentfiler används för att hitta personer som äger själva filen. Med denna metod är alla användare små servrar som har olagliga filer medan Piratebay i sig själv endast fungerar som en sökmotor för dessa filer.

Piratebay grundades 2003 av en grupp som kallade sig Piratbyrån. Piratbyrån bestod av två personer som ville att information skulle vara tillgänglig för alla. Deras första sida fanns ute på en server i Mexiko. Efter ett tag flyttade de sidan till en server i Sverige. I slutet av 2004 hade användarmängden överskridit serverns kapacitet med en användarmängd på en miljon och ca 60 000 torrentfiler. De började märka att sidan fick uppmärksamhet även utomlands.

I slutet av 2005 råkade de ut för en polisrazzia då upphovsrättsskyddat material började sprida sig i så stora mängder. Många artister bad dem ta bort material som var skyddat. I början av 2006 råkade sidan ut för en ny razzia där alla Piratebays servrar togs ner. Tre dagar senare var nya servrar uppe med samma material.

2009 blev alla fyra ägare av Piratebay dömd till ett års fängelse samt 3,6 miljoner dollar i skadestånd. Detta fick grundarna att göra vissa tekniska åtgärder åt sidan för att undvika rättsvårdande frågor framöver. I början av 2012 slutade Piratebay dela med sig av filer och bytte till magnetlänkar. Sidan blev i princip en sökmotor och alla filer fanns hos användarna. Piratebay är också en censurerad plats vilket ger användarna möjlighet att gömma sig bakom proxy. Detta innebär att det inte går att spåra upp användarna. Detta fick Piratebay att blomstra riktigt ordentligt. Senare samma år meddelade grundarna att de flyttar alla sina servrar till molntjänster vilket gör att sidan är svårare att ta ner.

Efter 2012 har Piratebay varit med om många razzior och alla av grundarna sitter inne i fängelset ännu idag. Oberoende av detta är sidan ännu uppe och ingen har lyckats få den ner.(Tech Times 2014)

2.4 Lagliga fildelningprogram

Under de senaste två åren har en del företag lyckats svänga på spelet och få lagliga tjänster ut på nätet som gynnar användaren mera än illegala tjänster. Metoden de använder är att erbjuda stora mängder material enkelt, snabbt och billigt.

Spotify

Spotify är ett svenskt företag som erbjuder möjligheten att lyssna på strömmad musik över internet. Tjänsten är idag den största i sitt slag och har ca 50 miljoner användare världen, över 10 miljoner av dessa betalar för tjänsten.

Spotify startades 2006 av en svensk företagare. I början erbjöds tjänsten endast i Sverige, England, Frankrike och Spanien med så kallad invite-metod. Detta innebar att de som hade tjänsten kunde bjuda in vänner till tjänsten. Idag erbjuds tjänsten nästan i varje land.

Eftersom tjänsten erbjuder så mångsidig musik och stor mängd av det lönar det inte sig att skaffa det illegalt. Spotify erbjuder sina tjänster till allt från datorer, mobiler och mp3-spelare, vilket gör att man snabbt får tag i musiken man vill lyssna på. Man kan inte ladda ner låtar men via programmet eller applikationer går det att lyssna på dem.

Spotify erbjuder sina tjänster också gratis men med gratisversionen får man reklam mellan låtarna samt 10 timmar lyssningstid i månaden. Premiumversionen har ingen gräns på lyssningstid och ingen reklam. Spotify har fått kritik för att inte betala artisterna tillräckligt för musiken som delas till användarna. En del artister har tackat nej till Spotify på grund av detta. (Spotify 2014)

Netflix

Netflix är ett amerikanskt företag som grundades redan 1997 men växte till sig riktigt ordentligt 2013 då det lanserades i de nordiska länderna. Netflix kör med idén video on demand vilket betyder att tittarna får filmer, tv-program och dokumentärer genast på sekunden när de önskar det. För detta krävs någon form av nätverk och helst med lite snabbare hastighet eftersom videon i HD-kvalitet använder sig av stora mängder data. Netflix erbjuder sina tjänster, liksom Spotify till en hel del enheter. Allt från tv, datorer, mobiler och digiboxar.

Det finns en hel del tjänster som kör med samma modell som t.ex. Viaplay, Voddler, Elisa viihde osv. Men man kan säga att Netflix erbjuder största utbudet på material. Netflix har även under de senaste åren börjat skapa eget material i form av tv-serier. House of Cards är ett bra exempel på en väldigt populär Netflix-serie. Utbudet på Netflix varierar mellan olika länder och oftast får man en hel del inhemskt material med undertexter på sitt eget språk.

(Cao 2015; Wilson and Crawford)

iTunes

iTunes är en mediaspelare till datorn som skapad av Apple. iTunes är väldigt populär i USA och kör med tekniken där användare kan köpa låtar billigt och sedan synka dem till sina mp3-spelare och telefoner. Eftersom låtar säljs låtvis i stället för skivvis får användaren dem billigare och kan välja ut endast de bästa låtarna. iTunes är också mycket mera än en musiktjänst men jag går inte desto mera in på ämnet. Den räknas dock som ett bra alternativ för legal fildelning.

(Apple 2015)

3. UPPHOVSRÄTTEN I FINLAND

I detta kapitel går jag genom upphovsrätten i Finland och går genom dess historia och utveckling i landet.

3.1 Upphovsrättens historik

Upphovsrättens rötter går ända till 1450-talet då den tyske uppfinnaren Johannes Gutenberg uppfann boktryckarkonsten. Metoden gjorde kopiering av böcker så mycket snabbare och billigare att metoden började spridas runt om i Europa. Möjligheten att kopiera grannlandets böcker om uppfinningar och kulturella verk för det egna landet ökade och eftersom mängden tryckerier var så enorm fanns det risk att någon annan började göra samma böcker. Man började med att kräva lov att författaren senare fick skaparen en gratis kopia av verket och ännu senare började man faktiskt ge betalt för verk som skapades. (Haarmann 2005, 4-5)

Finlands första upphovslag trädde i kraft i början av 1880-talet. Tanken med lagen var att skilja på upphovsrätten och äganderätten. Den första som fick upphovsrätt till sitt verk var en viss författare som fick upphovsrätt till sin litteratur och konst. På denna tid gällde lagen endast litteratur och konst och upphovsrätten var i kraft 50 år efter att skaparen dött. Lagen (Ask8/1880) trädde officiellt i kraft 1 januari 1881. (Haarmann 2005, 7)

Den första lagen var i kraft till 1927 varefter man gav upphovslagen regler om skäligena produkter (174/1927). Med skäligena produkter syftar man på kompositioner, kartor, statyer, danskonst, teater osv. Samma år fick man också en separat lag gällande fotografier. Lagen var i kraft till 1961 varefter den ändrades till den vi följer idag. (Suomen asetuskokoelma 1927)

Lagen som stiftades 1927 (174/1927) slogs samman med lagen om fotografi (8.7.1961/405) år 1995 varav alla upphovslagar under samma lag. Denna sammansatta lag behandlar inte bara litteratur utan också upphovsrättsliga regler gällande kartor, drama, konst, fotografier, ljudutrustning, filmer och dataprogram. (Suomen asetuskokoelma 1961)

Finland följer dessa lagar från 1995 ännu idag men i och med att Finland blev medlem i EU 1995 så kommer det nya direktiv gällande upphovsrätten. EU har varit aktiv gällande kampen om upphovsrätten och varje år kommer det nya upphovslagar och direktiv.

3.2 Upphovsrätten idag

Upphovsrätten i Finland följer idag EU:s direktiv och Bernkonventionen för skydd av litterära konstnärliga verk. Upphovsrätten i Finland bildas när en skapare skapar ett verk. Till konstverk räknas allt från litteratur, musik, målningar, filmer osv. Upphovsrätten kan endast innehas av en fysisk person, inte ett företag eller organisation. Upphovsrätten kan dock förmedlas vidare till andra personer eller företag med ett överlåtelsekontrakt.

Idag följer Finland en omvandlad upphovsrättslag som trätt i kraft 1961. Lagen delas in i olika områden av upphovsrätt och ändras genom årliga förändringar och processer. Vanligtvis kan man ändå tala om att upphovsrätten är i kraft 70 år efter att skaparen avlidit.

Upphovsrätten delas in i två delar ekonomiska rättigheter och moraliska rättigheter.

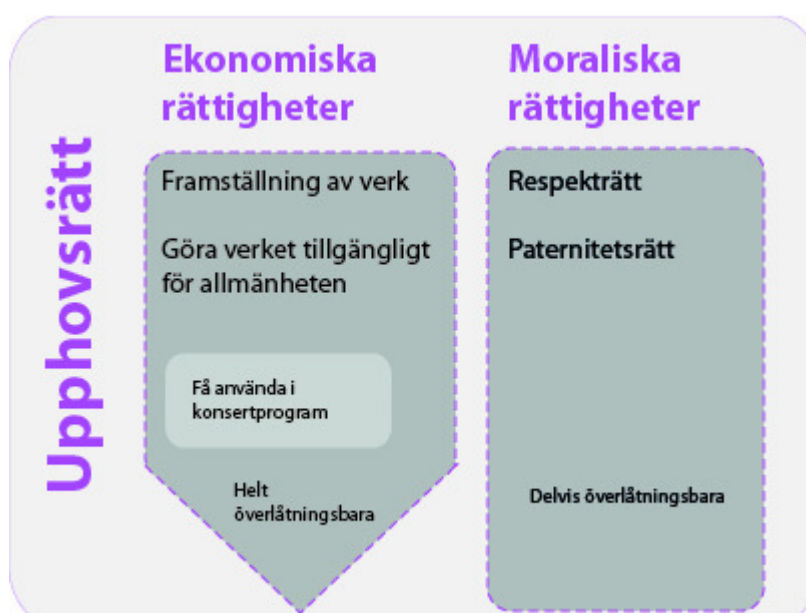

Bild1. Ekonomiska och moraliska rättigheter

Bild 1 visar de två delar upphovsrätten är uppbyggd av. Enligt den ekonomiska rättigheten skapar skaparen ett verk och gör den tillgänglig för allmänheten. Exempel på detta kan vara t.ex. musik eller film. För att använda verket krävs ofta ett tillstånd. Tillståndet kan fås av skaparen eller en person som han övergivit rättigheterna till t.ex. musikbolag. För att få tillståndet krävs ofta en komensation. En komensation behövs också när någon vill ändra på verket med t.ex. en översättning eller ändring på innehållet.

Som grundregel har skaparen alltid ensamrätt till verket. Allt från kopiering, utdelning, spridning eller ändrande av verket utan skaparens tillstånd ses som illegalt. Kopiering och spridning är det största problemet med upphovsrätten idag men det finns även fall där man ändrar om grundet i verket så pass mycket att det inte anses som kopiering eller ändring.

Att göra verket tillgängligt för allmänheten innebär att man t.ex. publicerar låten på Spotify eller Youtube där vem som helst kan få tag i den. Ett annat alternativ är att man ordnar evenemang till allmänheten i form av t.ex. festivaler eller konstutställningar där allmänheten får ta en del av verket men inte få det till sin ego. Ett till alternativ är att sälja delar av den till t.ex. butiker, bibliotek eller uthyrningsfirmor vilket betyder att kunder mot betalning för en del av verket för en stund. Denna punkt går lite in på återförsäljning som jag inte går vidare in på.

Med moraliska rättigheter menar man att skaparens namn borde nämnas då man presenterar verket. Skaparen kan dock använda sig av så kallat artistnamn som nämns i stället för det officiella namnet. Med moraliska rättigheter menar man också att verket inte får användas i förolämpande syfte. Om verket omvandlas till något nervärderande eller används i sammanhang som förolämpar skaparen bryter den mot de moraliska rättigheterna.(Andy 2013; Tomaszewski 2011; Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus RY)

3.3 Piratism inom fildelning

Då man talar om nätpirater eller piratism syftar man på fildelning som bryter mot upphovsrätten. Piratism får sin början då någon med tillgång och resurser lyckas göra eller få en kopia skaparens verk och delar den ut gratis till andra över nätverket utan skaparens tillstånd. Oftast stöter man på detta när man hittar material före det officiellt publicerats åt allmänheten. De så kallade piraterna använder idag sig av P2P-protokollen för att snabbt få ut materialet till en stor skara användare utan att själv lämna fast för det. Med material menar jag filmer, musik, e-böcker, spel och program.

Det finns en liten gråzon gällande detta i Finland för i vissa fall är det acceptabelt att ladda ner material för eget bruk medan spridning är illegalt. Många program som använder sig av P2P-tekniken kräver en liten spridning för att nerladdningen skall fungera.

Finland har varit väldigt långsam med att bekämpa pirater i Finland. Finland har två organisationer som kopplas till piratism. Det första är TTVK som är Tekijänoikeuden tiedotus ja valvontakeskus ry som kämpar för att få bort dessa pirater. Under de senaste åren har några personer åkt fast för att de laddat ner musik olagligt.

Piratbyrån eller piratpartiet är den motsatta organisationen som lite grovt förenklat har en åsikt om att allt upphovsrättsmaterial skall finnas tillgängligt för alla. De har under en lång tid varit som stöd för personer som åkt fast för olaglig fildelning och hjälpt till med rättsliga saker. Piratpartiet är också ett officiellt godkänt parti i Finland som försöker gång efter gång komma med i riksdagen.

Det största problemet med piratism är att det är olagligt att dela med sig upphovs skyddat material men samtidigt bryter organisationen TTVK mot lagen när de försöker spåra upp användare som sprider materialet. I Finland är det mot lagen att spåra upp eller lyssna på människor utan ett ansökt om tillstånd för det. Jag går inte vidare in på dessa lagparagrafer. (Ovaskainen 2012; Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus RY; Piraattipuolue)

4. UNDERSÖKNINGEN

I undersökningsdelen kommer det fram bakgrund, metod, förverkligande, syfte, resultat och analys av resultat. Jämförande av resultat med andra undersökningar som gjorts tidigare om ämnet.

4.1 Undersökningens Bakgrund

Fildelning är väldigt vanligt och många sysslar med det på ett eller annat sätt. Eftersom fildelning växt en hel del under de senaste åren finns det en hel del forskning i ämnet. Eftersom det finns så många undersökningar i ämnet lyfter jag fram några nyare undersökningar som gjorts i år eller de senaste åren. En av undersökningarna är gjord i slutet av 2012.

Taloustutkimus Oy:n Tekijänoikeusbarometri 2012 har undersökt en målgrupp med 15–79 åringar. I undersökningen deltog 1006 personer. Där kommer det fram att 91 % av finländare vet att fildelning på internet är olagligt. Men endast 5 % tycker att det är rätt att dela med sig av upphovsrättsskyddat material. Det kommer fram att 15 % av de svarande berättar att någon i familjen laddat ner film, musik eller dataspel olagligt. År 2011 var denna procent 21 %. Orsaker till nersänkt fildelning beror högst troligt på de nya lagliga tjänster som dykt upp från och med 2012.

Ungdomar tycker att siffran är 32 % vilket betyder att i Finland laddas det ner olagliga filer i vart tredje hushåll. Konstigt nog hade samma fråga 47 % 2011 och 61 % 2009. Det kommer också fram att streaming av olagliga filer är mer vanligt än nerladdning. 18 procent av hela Finland har strömmat medan 40 procent av ungdomar strömmat olaglig musik eller film. (Antipiracy 2013 & Tekijänoikeusbarometri 2012)

Även Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2012 har undersökt ungdomars fildelningsvanor. I deras undersökning kom det fram att 71 % av 15–16åringar har under årets gång laddat ner olagligt musik, filmer eller spel. Nästan var tredje

ungdom laddar ner olagliga filer åtminstone en gång i veckan. Denna siffra var lite högre med 74 % år 2009. Ser man på Oikeuspoliittisen tutkimuslaitos resultat på ungdomars kriminalitet märker man att fildelning är på en överlägsen första plats med 20 % försprång från alkoholkonsuktion. (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2012)

Taloustutkimus hade också undersökt saken 2012 och kom fram till att 14 % accepterar nerladdning men endast 4 % tycker det är rätt att sprida det vidare. De fick också fram att ca 21 % av finländare sysslar med fildelning och procenten hos unga är en aning högre. Året före var procenten 32 % vilket är betydligt högre. (Piraattitehdas 2012 & Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012)

Även en norsk undersökning visar hur illegal musik kopierades 2008 upp till 1,2 biljoner låtar medan 2012 endast 210 miljoner. Tv-program hade minskat från 65 miljoner filer till 55 miljoner. (Andy 2013)

Om man ser på och jämför dessa undersökningar märker man att fildelningen är väldigt hög i Finland trots att det är olagligt. Speciellt ungdomar sysslar med fildelning och bryter mot upphovsrätten även fast de flesta vet att lagen är emot det. Orsaken kan bra vara att människor har svårt att jämföra virtuella produkter med fysiska produkter vilket gör att det inte känns som att man stjälar en produkt då man inte kan hålla i den. En annan orsak kan bero på att det är så otroligt lätt att ladda ner filer och på samma gång så liten risk att man åker fast för det. Problemet är att tekniken med fildelning alltid är mycket före tekniken man använder för att spåra upp användare. Det som är lätt och gratis lockar människor.

Trots detta märker man i de tre undersökningar att fildelningen minskat en hel del under de senaste 1–2 år. Orsaken kan bero på att EU ökat sina krafter för att stoppa fildelningen. Även press från filmbolagen har gjort att människor kanske blivit lite rädda i.o.m. nyheter om att vissa individer blivit stämde på stora summor. En annan orsak kan helt enkelt vara att de lagliga lösningarna som Spotify, Netflix osv. har kommit på idéer som gör det lättare för användaren att få snabbare tag i musik och film än vad fildelningen gör. Detta kommer jag att ta upp i min egen undersökning. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012)

4.2 Metod

Undersökningen är gjord med hjälp av ett kvantitativt frågeformulär. Frågeformuläret eller enkäten är gjord via KyselyNetti i mars-maj 2012 och har skickats till elever i Vasa yrkeshögskola samt bekanta på Facebook. Enkäten fick 28 svar på en månad varav ca 75 % av svaren kom från Facebook. Enkäten var uppbyggd av 8 frågor varav alla frågor var obligatoriska att svara på. Val av personerna som enkäten var riktad åt var slumpmässiga. Tre helt olika personer i vänkretsen delade ut länken till enkätet på facebook. Största delen av svaren kom från helt anonyma okända personer. (KyselyNetti)

5. ANALYS OCH SLUTSATSER

Enkäten hade rubriken "Laddar du ner upphovsrättsskyddat material?" och underrubriken var "Undersökning/förfrågning om hur ofta du laddar ner upphovsrättsskyddat material (musik, film, spel, program).

I enkäten frågade man lite bakgrundsuppgifter av dem som svarade och den första var deras ålder.

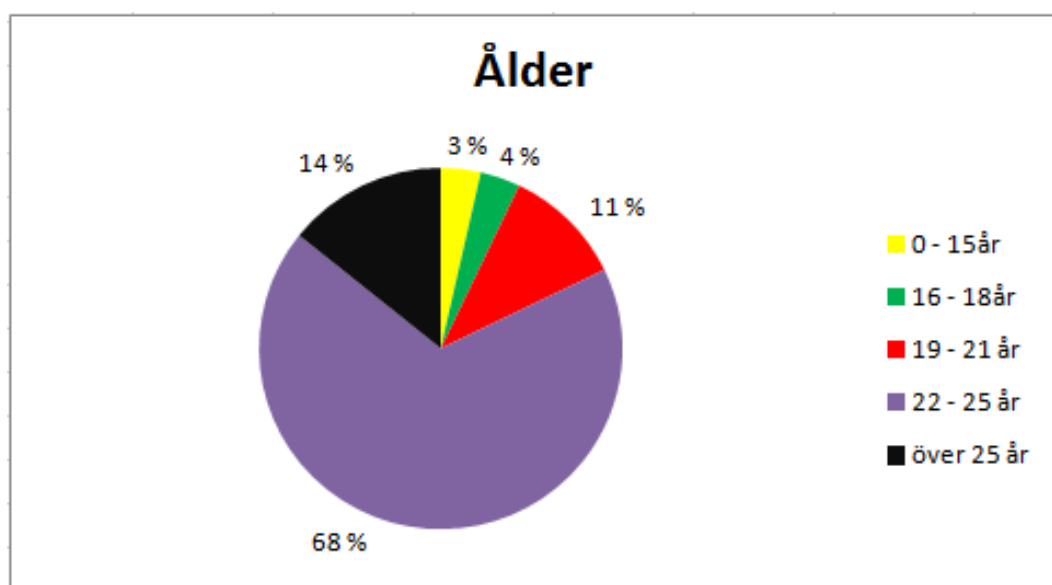

Bild 1 De svarades åldersfördelning (Svarens mängd 28st)

Som vi ser på bild 1 så är ca 2/3 (68 %) av alla svarande 22–25 år. Endast 14 % är över 25 år och resten 18 % är under 21 år. Medeltalet på de svarandes ålder är 23 år.

Enkäten tog också upp könet på de svaranden och resultatet blev följande:

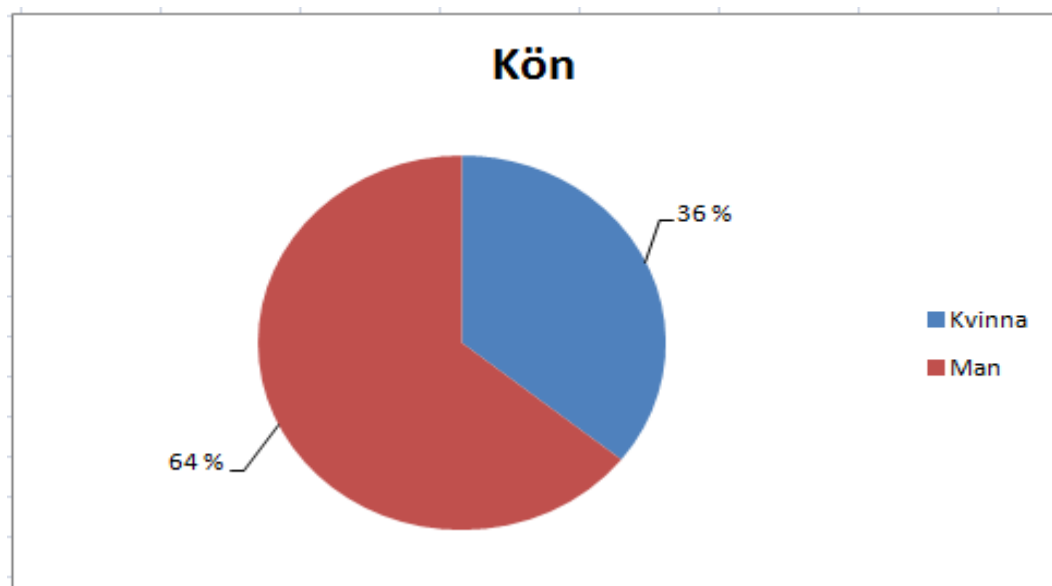

Bild 2 Svarandes könsfördelning (Svarens mängd 28 st)

Hela 64 % av de svarande var män (18 st) och 36 % av de svarande var kvinnor (10st), vilket är en helt bra fördelning med tanke på att män har enligt tidigare undersökningar (taloustutkimus) varit mycket mer aktiva med piratism.

Nästa fråga var den första egentliga frågan om ämnet upphovsrätt. Frågan visar hur vanligt det är att människor laddar ner filer olagligt.

Bild 3 Har den svarade laddat ner filer olagligt utan att betala för dem? (Svarandes mängd 28st)

Av alla svarande så har 96 % laddat ner filer olagligt utan att betala för dem. Endast 4 procent av de svarande hade aldrig laddat ner något olagligt. Av dessa var det alltså endast 1 person som inte laddat ner något och 27st har någon gång gjort det.

Nästa fråga var ställd för dem som svarat "ja" på förra frågan. Alltså personerna som någon gång laddat ner filer olagligt.

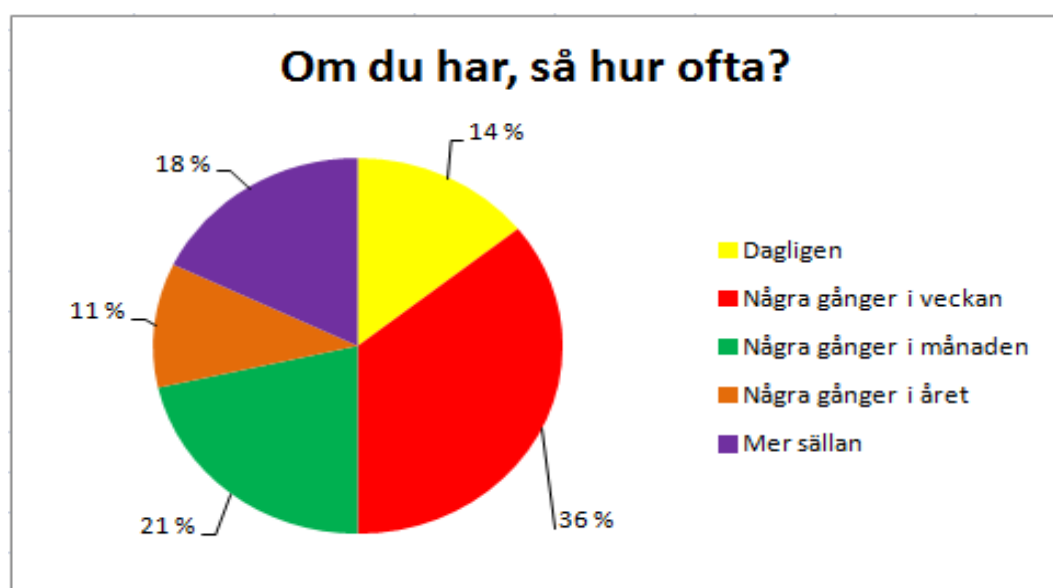

Bild 4 Om du har laddat ner olagliga filer så hur ofta gör du det? (svarandes mängd 28st)

Om vi kollar på resultatet får vi en ganska jämn spridning. Hela 36 % laddar ner några gånger i veckan (10st). Räknat med den dagliga nerladdningen blir det hela 50 % som sysslar med piratism varje vecka. De övriga 50 % laddar ner olagliga filer mer sällan. Dagligen laddar av de frågade 4 st och varje vecka 10 st. Några gånger i månaden 6 st, några gånger i året 3 st och 5st laddar ner mer sällan.

Nästa fråga ställdes för att få fram lite hur försiktiga folk är med att dölja sina spår och hålla olagligheter gömda ifall man skulle hamna fast för piratism. I och med denna baktanke ställdes frågan om hur många olagliga filer man har på datorn. Många kanske gömmer dem på externa hårddiskar osv. medan andra kanske har dem direkt synliga på datorn.

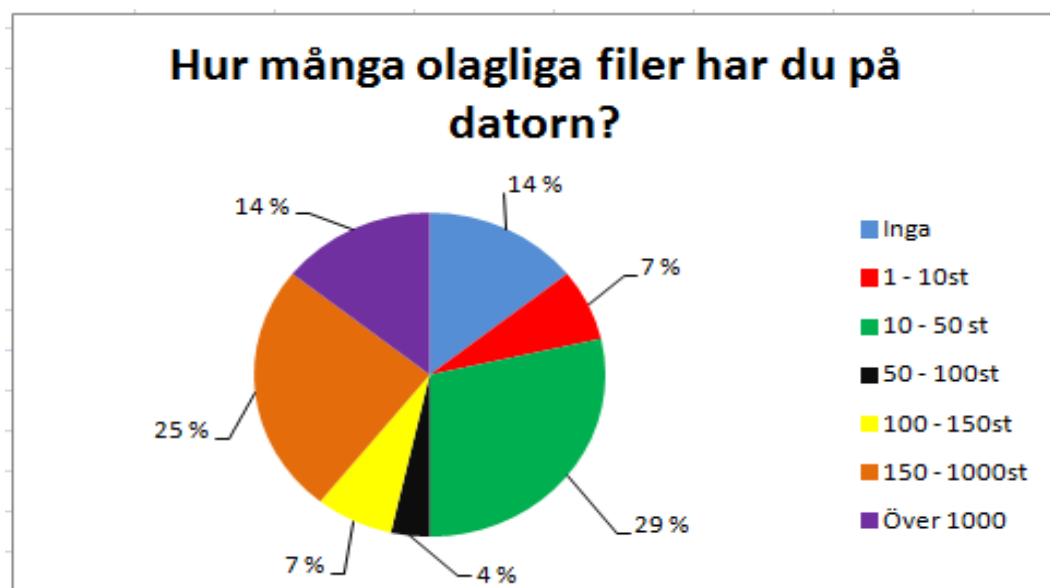

Bild 5 Hur många olagliga filer har du på datorn (svarandes mängd 28st)

I svaren kommer det fram att 14 % har inga filer (4st svarade), 7 % har 1–10 filer (2st svarade). Sen har hela 29 % 10–50 filer vilket är 8st av de svarande. Endast 4 % har 50–100 filer (1st svarade). 7 % (2st svarade) av de svarande har 100–150 filer. 25 % har 150–1000 filer (7st svarade) och 14 % av de svarande har över 1000 olagliga filer (4st svarade). Då man ser på detta så verkar inte människor vara rädda för att hamna fast.

Jag tog sedan reda på hur många som delar vidare olagliga filer vilket anses i lagen mer straffbart än nerladdning för eget bruk. Svaren var följande:

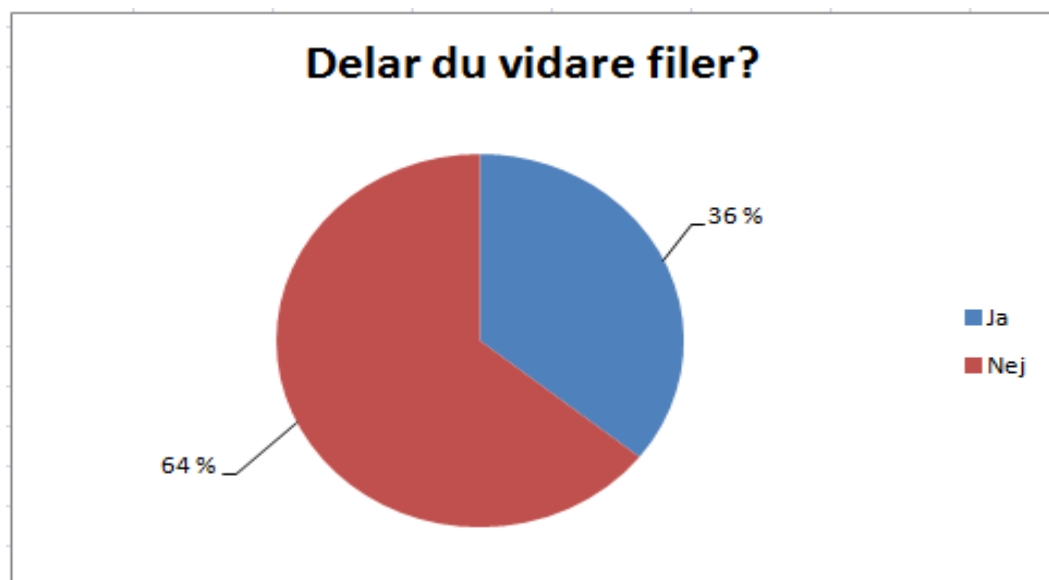

Bild 6 Delar du vidare olagliga filer? (svarades mängd 28st)

Resultatet visar att lite över 1/3 (10 st av svarade) delar med sig olagliga filer. Av de svarade delade inte 64 % vidare olagliga filer (18 st av de svarade). Frågan var lite dålig och kunde tolkas på flera sätt. Så man borde inte läsa statistiken så noggrant. Problemet som jag kom på i efterhand var att många nerladdningsprogram kräver att man skall dela med sig en del för att själv kunna ladda ner något. T.ex. Torrents måste ha ett minimum upload på 5–20% för att man skall kunna ladda ner. Direct connect kräver en viss mängd upload material för att komma in i hubbar (allmänt kunskap). Därför kunde denna fråga tolkas som frivilligt upload eller upload via program som kräver det. (Utorren 2012)

Jag tog också reda på vad folk vet om lagarna gällande fildelning eftersom de flesta vet att det är olagligt.

Bild 7 Vet du vad lagen säger om fildelning i Finland? (svarades mängd 28st)

Resultatet visar att hälften av de svarande vet vad lagen säger om fildelning (14st). Av de svarande hade endast 18 % (5st) ingen aning om vad lagen säger. Lagen ändras dock hela tiden eftersom ämnet hela tiden är aktuellt så de svarande kunde ha syftat på äldre regler gällande fildelning, vilket gör att denna fråga kanske inte skall tas på så stort allvar. Det kom också fram att 32 % (9st) vet lite grann om lagarna. Att veta lite om fildelningslagar kommer mycket via nyheter eftersom tidningar hela tiden har rubriker om vad riksdagen bestämt men för att gå djupare in måste man studera lite.

Eftersom musik och filmbolag försökt hitta lösning till piratism via lagliga tjänster tänkte jag att en fråga om dessa kunde vara aktuell.

Bild 8 Har Spotify, Netflix, Voddler eller liknande lagliga tjänster minskat på din nerladdning av olagliga filer.

Resultatet visar att hela 86 % (24st) av de svarade hade minskat på piratism och vänt sig till dessa lagliga tjänster. Endast 14 % (4st) hade fortsatt med olaglig nerladdning. Denna fråga skulle antagligen få helt annorlunda svar om man skulle ställa den nu eftersom flera lagliga tjänster har uppkommit och deras utbud är i många fall bättre än det man hittar olagligt på nätet.

Jag gjorde även en enkät eller förfrågan där jag skrev ut frågorna på papper och gick runt i Vasa stad och frågade samma frågor jag presenterat tidigare av personer i 30–60 år ålder. Jag samlade 100 svar av 50 kvinnor och 50 män. Eftersom denna undersökning var ostrukturerad och ibland mera av en diskussion valde jag att endast nämna saken men lämna bort resultaten. Orsaken till att jag inte vill ta med denna förfrågan är att de flesta (ca 80 %) inte visste något om saken. De flesta hade hört av sina barn om dessa olagliga tjänster men inte bekantat sig med saken. Många av de svarande använde sig dock av tjänster som Spotify och Netflix. Dessa tjänster finns färdigt på många smart-tv, spelkonsoler och digiboxar med en månads gratis provotid. Beroende på personer jag frågade så hade vissa haft installerat olagliga program som Photoshop, Office och

Windows på hemdatorn men i många fall var det barnen i familjen som lagt in dem och vid matborden nämnt att de gratis hämtat dem från nätet. Ett fåtal av dem jag frågade hade fått varningsmejl från bredbandsföretag att de laddat ner olagliga filer. (Netflix 2012)

6. SLUTLEDNING

Ämnet för detta examensarbete var fildelning och upphovsrätten i Finland. Ämnet i sig var väldigt omfattande men genom att skrapa på ytan fick man ändå en helt bra inblick i ämnet. Arbetet gav en klar bild på att fildelningskulturen håller på att förändras mot det positiva trots att lagar och direktiv hänger långt efter utvecklingen inom teknik.

Examensarbetet lärde mig mycket om ämnet även om intresset fanns där redan före. Den enorma mängden av material och källor gjorde ämnet väldigt lätt att skriva om. I början var det kanske lite svårt att veta var man borde börja men efter att läst in mig lite i ämnet fick jag en ganska klar bild.

Det jag kan konstatera med arbetet jag gjort är att upphovsrätten inte fungerar som den borde i dagens värld. Tekniken och världen går för snabbt framåt och lagar och regler hinner inte utvecklas i samma takt. Ungdomar är väldigt tekniskt kunniga och äger allt från datorer till mobiler vilket i många fall leder till intresset för lättillgängligt material. Eftersom materialet finns där och med hjälp av lite teknik kan man lätt hämta det utan att lämna spår efter sig så varför inte? Med all denna teknik och utveckling blir barn från att de är små vana vid att man lätt med sin dator eller surfplatta får tag i filmer och musik.

Undersökningen jag gjorde visar tydligt att även om kampen mot illegal fildelning alltid funnits där och hängt lite efter i utvecklingen har lagliga tjänster lyckats vända på spelet. Tjänster som Spotify och Netflix har minskat på illegal fildelning genom att erbjuda mer material snabbare än dessa illegala metoder. Eftersom dagens ungdomar kräver att få materialet snabbt kräver de en liten kompensation för att få dessa tjänster i bruk.

Om jag någon senare i livet får tid över att läsa detta blir det intressant att jämföra hur fildelningen utvecklats sen jag skrev detta. Kanske jag gör en liknande undersökning och ser om resultatet ändrat.

6.1 Vad jag hade gjort annorlunda/efteranalys

Eftersom arbetet jag gjorde var så omfattande fick jag inte med allt jag ville och blev tvungen att avgränsa en del. Information som fanns om upphovsrätten, piratism och tjänsterna var så enorm att den kunde ha varit ett examenarbete för sig själv. Själva undersökningen gav helt god insyn i användarnas vanor men hade kunnat vara mer omfattande med flera frågor. Första försöket med en muntlig enkät där jag försökte samla in svaren misslyckades lite på grund av att svaren blev mera av en diskussion. Efter detta försökte jag en annan väg där jag skapade enkäten på KyselyNetti och folk fick svara på den via internet. Tyvärr hann jag inte sprida ut den till så många eftersom enkäten var aktiv en viss tid och under den tiden fick jag inte flera än 28 svar. Undersökningen gav trots det ett väntat resultat.

Själva arbetets längd blev lite utdragen vilket ledde till att ämnet inte hölls så aktuellt eftersom ämnet jag valde är väldigt levande idagens samhälle. De största förändringarna inom ämnet som inte hann med är t.ex. att Piratebays officiella sida har regeringen lyckats stänga ner och grundarna har ingen koppling till sidan mera. Även användningen av Netflix och Spotify har ökat som i sin tur minskat på illegal fildelning även mera än då arbetet gjordes. (Protalinski 2014)

7. KÄLLOR

Böcker

Haarmann, P. 2005. Tekijänoikeus ja lähioikeudet. Hänvisat 16.2.2013. Helsingfors: Telentum

Elektroniska publikationer

Andy 2013. Torrentfreak. Piracy collapses as legal alternatives do their job, Hänvisat 16.4.2014. Tillgänglig i form av www-dokument.
<https://torrentfreak.com/piracy-collapses-as-legal-alternatives-do-their-job-130716/>

Antipiracy. Piratismi. Hävisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument.
<http://antipiracy.fi/piratismi/>

ApexDC, 2010. What is Direct Connect?. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <https://forums.apexdc.net/topic/3878-what-is-direct-connect/>

Apple. 2015. iTunes. Hänvisat 20.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument.
<https://www.apple.com/itunes/>

Cao, T. 2015. MacWorld. What does the Netflix Launch mean for you?. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument.
<http://www.macworld.com.au/news/what-is-netflix-and-what-does-it-mean-for-you-136627/#.VWNMiU-qpBc>

Difonzo 2014. Vad är Napster?. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.difonzo.net/vad-ar-napster/>

Emule. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument.
<http://www.emule-project.net/home/perl/general.cgi?l=1>

Faqs 1985. RFC 959- File transfer Protocol. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.faqs.org/rfcs/rfc959.html>

GigaTribe. What is peer-to-peer?. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <https://www.gigatribe.com/en/help-p2p-intro>

KyselyNetti. Hänvisat 20.5.2015. Tillgänglig i form av nättjänst.
<https://www.kyselynetti.com/>

Netflix 2012. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument.
<https://netflix.com>

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 2012. Nuorten rikoskäyttäytyminen ja uhrikokemukset 2012. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.optula.om.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2012/12/nuortenrikoskayttaytyminenjauhrikokemukset2012optlntutkimustiedonantoja113javerkkokatsauksia272012.html>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Tekijänoikeudesta kysyttyä. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument. http://www.minedu.fi/OPM/Tekijaenoikeus/tekijaenoikeuden_perusteita/tekijanoikeudesta_kysyttya/index.html

Ovaskainen, T. 2012. Uusi suomi. 9 vuotiaan isä: "Chisu ei liity tähän soppaan mitenkään" Hänvisat 20.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/55313-chisu-ei-liity-tahan-soppaan-mitenkaan>

Piraattipuolue. Tekijänoikeus. Hänvisat 15.4.2014. Tillgänglig som www-dokument. <https://piraattipuolue.fi/agenda/tietoyhteiskunta/tekijanoikeus/>

Piraattitehdas 2012. Kysymyksiä ja vastauksia nettipiratismista. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.piraattitehdas.fi/?mid=86>

Protalinski, E. 2014. Venturebeat news. The Piratebay story will continue in 2015. Hänvisat 20.5.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://venturebeat.com/2014/12/30/the-pirate-bay-story-will-continue-in-2015/>

Roos, D. How LimeWire works. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://computer.howstuffworks.com/limewire.htm>

Rouse, M. 2014. Peer-to-peer (P2P) Definition. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://searchnetworking.techtarget.com/definition/peer-to-peer>

Spotify 2014. How is Spotify contributing to the music business?. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.spotifyartists.com/spotify-explained/>

Suomen asetuskokoelma 1927. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.mlang.name/arkisto/tekija-1927.html>

Suomen asetuskokoelma 1961. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.mlang.name/arkisto/valokuva-1961.html>

Tech Times 2014, History of the Pirate bay: Internet Outlaw or Internet File-Sharing Freedom Fighter? Hänvisat: 19.4.2015 . Tillgänglig i form av www-dokument. <http://www.techtimes.com/articles/22362/20141217/history-pirate-bay.htm>

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus RY. Tekijänoikeus. Hänvisat 15.4.2014. Tillgänglig som www-dokument.
<http://antipiracy.fi/tekijanoikeus/>

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus RY. Piratismi. Hänvisat 15.4.2014
Tillgänglig som www-dokument.
<http://antipiracy.fi/piratismi/>

Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus RY. Toiminta. Hänvisat 15.4.2014.
Tillgänglig som www-dokument. <http://antipiracy.fi/ttvk/>

Tekijänoikeusbarometri 2012: Enemistö tuomitse piratismiin ja tietää sen laittomaksi. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument.
http://www.kulttuuriuutiset.net/gallupit/piratismitutkimus_2012

Tekijänoikeusbarometri 2012. Taloustutkimus Oy. Hänvisat 16.2.2013.
Tillgänglig i form av www-dokument.
http://www.kulttuuriuutiset.net/easydata/customers/kulttuuriuutiset/files/pdf/tekijanoikeusbarometri_2012_piratismi.pdf

The Pirate Bay Away From Keyboard 2013. YouTube. TPB AFK: The Pirate Bay Away From Keyboard, Hänvisat 16.4.2014. Tillgänglig i form av video
https://www.youtube.com/watch?v=eTOKXCEwo_8

Tomaszewski, I. 2011. Aalto University Wiki, Hänvisat 16.4.2014 . Tillgänglig som
www-dokument.
<https://wiki.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=63538799>

Utorrent forums 2012. Hänvisat 16.2.2013. Tillgänglig i form av www-dokument.
<https://forum.utorrent.com/viewtopic.php?id=111256>

Watson, S. How Kazaa works. Hänvisat 19.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument. <http://computer.howstuffworks.com/kazaa1.htm>

Wilson, T and Crawford, S. How Netflix Works. Hänvisat 20.4.2015. Tillgänglig i form av www-dokument.
<http://electronics.howstuffworks.com/netflix.htm>

Wikiskola 2009. Hänvisat 20.4.2014. Tillgänglig i form av www-dokument.
<http://wikiskola.se/index.php?title=Fildelning>

KyselyNetti

Nettikyselyiden toteuttaminen.

Tykkää 2 +1 0

Laddar du ner upphovsrättsskyddat material?

Undersökning/förfrågning om hur ofta du laddar ner upphovsrättsskyddat material (musik, film, spel, program).

▶

KyselyNetti

Nettikyselyiden toteuttaminen.

Tykkää 2 +1 0

Laddar du ner upphovsrättsskyddat material?

0 %

Kön *

Man

Kvinna

Ålder *

Har du laddat ner filer olagligt utan att betala för dem? *

ja

nej

Om du har, så hur ofta? *

Dagligen

Några gånger i veckan

Några gånger i månaden

Några gånger i året

Mer sällan

Hur många olagliga filer har du på datorn? *

Inga

1-10

10-50

50-100

100-150

150-1000

över 1000

Delar du vidare olagliga filer? *

ja
 nej

Vet du vad lagen säger om fildelning i finland? *

Ja
 Nej
 Nå lite

Har spotify, netflix, voddler eller liknande lagliga tjänster minskat på ditt nerladdning av olagliga filer? *

ja
 nej

Om ja, så hur mycket? *

1-10%
 10-15%
 15-30%
 30-80%
 80-100%

◀ ▶

KyselyNetti
Nettikyselyiden toteuttaminen.

[f](#) [t](#) [B](#)

[Tykkää](#) 2 [x](#)

Laddar du ner upphovsrättsskyddat material?

Du har nu slutfört enkäten. Tack så mycket för att du deltog.

Du kan nu stänga fönstret.